

V říjnu postupně ubývá přirozených zdrojů potravy pro zvěř, zvěř je nucena hledat potravu na polích, kde se paství na řepce a časné setých obilninách. Spárkatá zvěř se začíná se shlukovat do zimních tlup – stává se více viditelnou, což není projevem přemnožení zvěře, ale jedná se o její přirozené chování, které má za cíl zvýšit pravděpodobnost přežití zimního období a ubránění se predátorům. V říjnu se musí myslivci věnovat přikrmování, zvěři se vytváří tukové zásoby, které rozhodují o přežití zimního období. Díky letošním dobrým výnosům obilnin i kukuřice bude jadrných krmiv dostatek. I přes poměrně nízké ceny je nutné dbát na kvalitu krmiv a na dobré podmínky pro uskladnění. Mnoho obilí bylo odmítnuto při výkupu díky vysokému obsahu plísni a fusarií, což souvisí s vyšším obsahem mykotoxinů a takové obilí by se rozhodně v krmelcích a zásypech objevit nemělo. Zaplísněné krmivo značně snižuje efekt přikrmování a může ohrozit zdraví zvěře. Bažantí zvěř vyžaduje pravidelné doplňování zadriny do zásypů. Myslivecká sdružení i Okresní myslivecké spolky vykupují kaštaný a žaludy, kterými lze zpestřit potravní nabídku počátkem zimního období. Jelení říje byla v letošním roce tichá, na většině území chybí starší věková kategorie jelenů. Srncům začíná období shazování parůžků – nové jim začnou růst koncem ledna. Probíhá daňčí říje, která je doprovázena souboji podobně jako u jelení říje. V polovině října začíná lov bažantů, a tím vrcholí lovecká sezóna. Je nutno vyzvat myslivce k dodržování všech pravidel bezpečnosti při lovu. ČMMJ vítá zvýšenou aktivitu Policie ČR při kontrolách na společných lovech, ve kterých se zaměřuje na kontrolu zákazu konzumace alkoholu, platnosti dokladů, odpovídajícího stavu zbraní a dokladů o pojištění. V říjnu pokračují polní práce. Po sklizni kukuřice na siláž, brambor, slunečnice a sóji je prováděná orba a setí tritikále a ozimé pšenice. Zaseté plochy postupně vzházejí. Na založené porosty jsou aplikovány herbicidy proti chundelce metlicí a dalším ozimým plevelům. Díky silnému výskytu zavíječe kukuřičného se opět potvrdila výhodnost pěstování GMO hybridů odolných vůči tomuto závažnému škůdci. Na těchto plochách byly zaznamenány i nižší škody zvěří. Ozimé obilniny letos vzházejí díky suché půdě velmi pozvolna. Mnoho strnišť bylo po sklizni ošetřeno „totálními“ herbicidy na bázi glyfosátu, které nenechají na poli jedinou živou rostlinu. Zvěř je i tímto faktem nucena stahovat se na vzešlé ozimy a na okraje silnic a železnic. Tam je potravý dostatek, hrozí však poškození zemědělských plodin či komplikace řidičům. Proto by řidiči měli dbát na dodržování přiměřené rychlosti vzhledem ke snižující se viditelnosti ve večerních hodinách a častějšímu výskytu mlh v ranních hodinách.

MYSLIVCI VYKUPUJÍ ŽALUDY A KAŠTANY

Myslivci se věnují sběru kaštanů a žaludů, a pokud mají možnost, tak je i vykupují od sběratelů. Sběru se věnují i některé

Ř Í J E N

základní školy. Plody je zapotřebí dosušit na skladovatelnou vlhkost, aby nedošlo k zaplísnění. V průběhu listopadu a prosince je pak odvážejí do přikrmovacích zařízení a zpestřují jimi zvěř potravu. Kaštaný i žaludy mají vysokou dietetickou hodnotu a tříslovinou obsažené v těchto plodech jsou pro zvěř prospěšné a v konečném důsledku pomáhají snižovat škody na lesních kulturách.

MYSLIVCI POKRAČUJÍ V PŘIKRMOVÁNÍ, LEVNÝCH KRMIV JE DOSTATEK

Díky letošní dobré sklizni a nízkým cenám krmného obilí a kukuřice bude krmiv za zimní období pro zvěř dostatek. Nezbytná je kontrola kvality zrna, protože mnoho obilí bylo v letošním roce odmítnuto ve výkupu pro vysoký obsah plísni či červených fusariózních zrn, což souvisí i s obsahem mykotoxinů. Takovéto krmivo by se rozhodně v krmelcích objevit nemělo. Důležitá je i kontrola skladování, aby nedošlo k zaplísnění či napadení skladištními škůdci jak ve skladech, tak i v přikrmovacích zařízeních. Myslivci pokračují v přikrmování spárkaté zvěře jadrnými krmivy, a to zejména srnčí. Právě v tomto období je přikrmování důležité. Trávicí trakt je ještě přizpůsoben zpracování škrobnaté jadrné potravy, a zvěř tak dokáže efektivně využít energii a přeměnit ji na životně důležité tukové zásoby, bez kterých by nepřežila dlouhé zimní období. Současně myslivci kontrolují technický stav přikrmovacích zařízení a umístění krmelců v návaznosti na plochy oseté ozimými obilninami a ozimou řepkou. O novém umístění krmného zařízení se musí uživatel honitby dohodnout s majitelem pozemku, což je nejenom slušnost, ale i povinnost vycházející ze Zákona o myslivosti, který garantuje v tomto směru široká práva majitelů pozemku. Seno do krmelců se zakládá až po objevení sněhové pokrývky. Dokud nenapadne sníh, zvěř seno z krmelců nebere, protože nalezne dostatek objemné potravy z přirozených zdrojů. Myslivci pravidelně kontrolují množství soli ve slaniscích. Slanisko je myslivecké zařízení, které slouží k předkládání kusové krmné soli. Nejčastěji je provedeno ve formě rozříznutého kmínku mladého stromku, a do takto vzniklé vidlice je zasazena kusová krmná sůl. V říjnu se myslivci musí věnovat přikrmování bažantů. Provádí se pravidelným doplňováním přiměřeného množství jadrných krmiv a obilních odpadů do zásypů, přičemž nikdy nesmí dojít k zaplísnění předkládaného krmiva. Je nutno krmit tak, aby bažantí nalezali potravu na více místech. Pokud nenaleznou ve svém okolí dostatek potravy, vydávají se potravu hledat, což není žádoucí, neboť dochází k jejich rozprchávání do volné krajiny, kde jsou ohroženi hlavně predátory a vlivy civilizace.

ZVĚŘ HLEDÁ PASTVU NA POLÍCH

Na polích postupně vzházejí ozimé plodiny. Řepka již pokrývá povrch půdy, časné seté porosty poskytují dostatek šťavnaté pastvy. Používané herbicidy spolehlivě regulují zaplevelení i výdrol obilnin, a tak srnčí zvěř nemá jiné šance než se past na

„čisté“ řepce. V letošním roce bylo zaseto opět 350 tis. ha řepky ozimé, mezi kterými jsou i plochy odrůd s vysokým obsahem jedovatých glukosinolátů. Díky nabídce odrůd z tzv. „Evropského katalogu odrůd“ lze nabízet a pěstovat i odrůdy s vysokým obsahem glukosinolátů, které by jinak neprošly přísnou registrací v ČR, a které způsobují zvěři závažné zdravotní problémy. Ozimé obilniny letos vzházejí díky suché půdě velmi pozvolna. Mnoho strnišť bylo po sklizni ošetřeno „totálními“ herbicidy na bázi glyfosátu, které nenechají na poli jedinou živou rostlinu. Zvěř je i tímto faktem nucena stahovat se na vzešlé ozimy a na okraje silnic a železnic. Tam je potravý dostatek, hrozí však poškození zemědělských plodin či komplikace řidičům. To je také jeden z důvodů, proč myslivci realizují systém přikrmování zvěře, kterým se snaží odvést zvěř od silnic do klidnějších částí honitby. Přirozených zdrojů potravy postupně ubývá, zvěř je nucena hledat potravu na polích – stává se více viditelnou. Spárkatá zvěř se začíná shlukovat do zimních tlup. Mnozí, zvláště pak ekologičtí aktivisté, se pak mylně domnívají, že je to projevem přemnožení zvěře, což není pravda. Jedná se o přirozené chování zvěře, které má za cíl zvýšit pravděpodobnost přežití zimního období a ubránění se predátorům.

PŘIKRMOVÁNÍ ZVĚŘE NENÍ JEDINOU SNAHOU MYSLIVCŮ

Přikrmování zvěře není jedinou snahou myslivců. Snaží se podpořit i přirozené zdroje potravy několika způsoby a to: zakládáním

zvěřních poliček, „biopásy“, setím plodin na „zelené hnojení“ a v neposlední řadě i časné setými ozimými plodinami. Biopásy mohou zakládat zemědělci s využitím státní dotace na nákup osiva. Myslivci se snaží přesvědčit zemědělce, aby na biopásy věnovali nepravidelné okraje velkých lánů, které jsou obtížně využitelné pro mechanizaci, a nebo části polí v blízkosti lesa. Biopásy jsou osety speciální směsí plodin (proso, pohanka, jarní pšenice, krmná kapusta, oves, ...), která tvoří potravní doplněk k sousední velkoplošně pěstované zemědělské plodině (pšenice, řepka, ječmen). Díky pestřejší druhové skladbě pomáhá vhodně zvolený biopás zmírnit vliv intenzivního zemědělství na zvěř a rovněž dokáže snížit škody na zemědělských porostech.

PŘI LOVU JE NUTNO DBÁT VŠECH ZÁSAD BEZPEČNOSTI

V říjnu probíhá hlavní lovecká sezóna. Hned od počátku října se myslivci věnují lovu holé zvěře srnčí. Zvěř se intenzivně paství a prebarvuje (mění srst). Právě v tuto dobu lze nejlépe poznat průběrné kusy. Předmětem lovu, by měly být především slabé kusy. Za jasných nocí se myslivci věnují lovu černé zvěře, zvláště na strništích a posečených či mulčovaných loukách. Zásadně však neloví samostatné kusy. Jsou to zpravidla kňourci, kteří se oddělili od tlup, příliš neškodí a budou tvořit základ sociální struktury populace černé zvěře. Protože v říjnu již skončila říje jelení zvěře, je nutno realizovat lov holé zvěře jelení. Probíhá lov divokých kachen. V polovině října začíná lov bažantů. Je také nutno důrazně připomenout, že je zcela nepřipustné lovit na polích, kde probíhá sklizeň - zákon o myslivosti 449/2001 Sb. zakazuje lovit zvěř na

pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň a také na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků. To je aktuální vzhledem k probíhající sklizni silážní a zrnové kukuřice, slunečnice a sóji. V říjnu se loví bažanti a připravuje se organizace honů na zajecí zvěř. První hony na bažanty bývají plně očekávání a netrpělivých lovců, a proto by měl vedoucí honu dbát na připomenutí a dodržování preventivních opatření. Snad jen na připomenutí. Vedoucí honu je povinen před zahájením honu vypracovat seznam střelců a honců, zkontrolovat platnost zbrojního průkazu, průkaz zbraně, lovecký lístek a doklad o povinném pojištění lovce. Odpovědnost za vedení honu má myslivecký hospodář nebo pověřená osoba. Postřelení, byť jen jedním brokem, může mít vážné následky, zejména trestně právní a konečně i finanční. Zákaz požívání alkoholu a neúčast na honu osob mladších 15 let je dnes již samozřejmostí. Začínající hony bývaly a jsou i dnes mysliveckým svátkem. Proto je nutno dbát na dodržování mysliveckých tradic nejen v oblákání, ale i v organizaci honů. Dobře organizovaný výřad s loveckými fanfárami je nezapomenutelným zážitkem pro všechny účastníky honu a posouvá bohaté tradice české myslivosti tradice do budoucnosti.

ČMMJ VÍTÁ KONTROLY POLICIE ČR NA HONECH

I v letošním roce budou pokračovat kontroly Policie ČR zaměřené na účastníky společných honů, při nichž budou kontrolovány potřebné doklady a konzumace alkoholu před a v průběhu lovu. Tyto kontroly jsou ČMMJ vnímány jednoznačně pozitivně a ČMMJ doufá, že se v těchto namátkových kontrolách bude dále pokračovat. Tato pravidelná policejní akce „Dohled na mysliveckých honech“ má z našeho pohledu pozitivní preventivní charakter.

PRÁCE MYSLIVECKÉHO HOSPODÁŘE

Myslivecký hospodář vede záznam o lovu zvěře, o vydaných povolenkách, plombách a lístcích o původu zvěře. V předepsaných termínech podává hlášení místně příslušnému orgánu státní správy myslivosti. Hospodář také vede v patrnosti včasné rozeslání pozvánek na říjnové bažantí hony. V mysliveckých sdruženích na členských schůzích jmenovitě rozdělí lov holé zvěře, připraví organizaci společných lovů. Vede v patrnosti i sběr smřích parůžků s cílem sledovat a porovnávat kvalitu smrců v honitbě. Pokud někdo nalezne shozený smřičí parůžek na své procházce lesem, měl by ho každopádně odevzdat mysliveckému hospodáři či jinému myslivci s udáním místa nálezu. Parůžky jsou velmi důležité ne kvůli jejich ceně (pohybuje se v řádech desítek korun), ale kvůli sledování kvality smrců v honitbě. Ponecháním shozu se vystavuje nálezců trestnému činu pytláctví.

PROBÍHÁ DAŇČÍ ŘÍJE

V tomto měsíci vrcholí daňčí říje. Pokud nebyl proveden průběrný lov holé daňčí zvěře dřívě, je nutné jej ponechat na pozdější období. Daňčí zvěř se daří na celém území ČR, avšak její stavy ve volnosti a její kvalita v posledních letech dramaticky poklesly, a to díky aplikaci nového zákona o myslivosti do praxe a velmi tvrdé politice LČR

vůči spárkaté zvěři, což vede ke snižování populace daňka žijícího ve volnosti. Naproti tomu narůstá počet daňků chovaných v oborách. Daňčí zvěř byla dovezena do Evropy pravděpodobně již Římany ve druhém až pátém století a rozšířila se postupně do celé střední Evropy. Daňek bývá blíže určován podle popisu vývoje, tvaru a jakosti paroží (špičák, vařečkář, slabý, silný nebo kapitální lopatáč). Podobně jako u jelení zvěře jsou i u daňčí zvěře značné rozdíly ve velikosti a váze mezi oběma pohlavími a navíc značné rozdíly mezi zvěří z různých lokalit. Způsobem života se daňčí zvěř podobá jelení zvěři, obývá však nižší polohy a vyžaduje rozsáhlejší travní porosty. Ve volné přírodě je velmi opatrný a ostražitý. Velmi dobře plave a zdolává skokem i značně vysoké překážky. Daňek se výborně hodí pro oborní chovy, které mají v ČR velmi vysokou úroveň. Je zvěří společenskou a mimo období kladení žije většinou v početnějších tlupách. Dospělí daňci utvářejí samostatné skupiny, nejstarší žijí samotářsky.

PRÁCE VČELAŘE V ŘÍJNU

Včely se připravují na zimu a svou aktivitu minimalizují, při teplotách pod 10 °C hynou. Včelaři postupně zateplují úly polystyrenem především z horní strany. Díky stále kvalitnějším materiálům používaných pro zateplování je nutno zvažovat i propustnost materiálů pro vodní páru a kondenzaci vody na jednotlivých použitých materiálech. Včelám v nezatepleném úle hrozí uhytnutí. Před zimou včely vytvoří zimní „chumáč“ v jejíž středu je matka obalená dělnicemi, které udržují stálou teplotu. Mimo chumáč může být teplota i pod nulou, ale tím jsou ohroženy dělnice na okrajích chumáče nikoliv matka, které je ukryta uprostřed. Včelaři dle plánu provádí fumigaci včelstev proti varoáze (příti nebezpečnému roztoči *Varroa jacobsoni* a *Varroa destructor*). Dále je nutno použít odebrané nástavky očistit, odřezat „vošti“. Taktó získaný vosk lze vyměnit za mezištěny. Nástavky se musí alespoň 3x vysušit v intervalu 14 dní, aby nebyli napadeny zavíječi, jejíž housenky se včelím dílem žijí a vytváří na něm kokony.

V ŘÍJNU PROBÍHÁJÍ PRÁCE V LESE

V semenářství sbíráme šišky borovice horské (kosodřeviny) a semeno tisu. Pokračujeme ve sběru semen dubu, buku, habru, javoru, jasanu, lip, olši, ořešáku, jirovce, břeku a některých keřů. Semena břeku, jirovce, tisu a některých keřů zakládáme do písku. **Ve školkařství** vyzvedáváme, třídíme a zakládáme listnaté sazenice (nevyzvedáváme však sazenice akátu, dubu a topolu pro jarní výsadbu). Provádíme hlubokou orbu, připravujeme plochy pro podzimní výsev semen jedle, douglasky, vejmutovky, javoru, buku a dubu a vyséváme. Zabezpečujeme sazenice proti mrazům. Přehazujeme komposty. Opravujeme sněžné jámy a oplocení školek proti vniknutí zvěře. Pro podzimní výsadbu topolů připravujeme vápno a hnůj. **V ochraně lesa** zjištěné kůrovcové stromy ihned zpracováváme. Zajišťujeme kultury proti okusu a ohryzu zvěře. V suchém období se stává stařina opět nebezpečnou pro vznik požárů. Zajišťujeme proto v případě potřeby protipožární ochranu.

Ve výrobě dříví Těžba listnáčů pokračuje ve všech oblastech. Pokračujeme v **opravách cest**. V **přidružené výrobě** dokončujeme seti ozimů, sklízíme okopaniny, koncem měsíce sklízíme víceleté pícniny na semeno. Ošetřujeme a hnojíme louky a pastviny. Prohlubujeme a čistíme příkopy a zřizujeme nové. Zakládáme nové komposty pro hnojení luk a pastvin. Dokončujeme sklizeň ovoce. Česáme ořechy vlašské a lískové. Všechny ovocné stromy a keře přihnojujeme. Půdu kolem ovocných stromů obrýváme. Natíráme lepové pásy proti píďalkám. Vysazujeme nové ovocné stromy a keře. Začínáme s výlovem rybníků.

Co dalšího se děje v honitbách?

V první polovině října:

- Nejstarší srnci shazují paroží.
- Přilétá husa polní a havran.
- Padají kaštiny.
- Jelení a smřičí zvěř přebarvují do zimní srsti.
- Končí agrotechnický termín seti ozimých obilovin.
- Na polích kvete hořčice a svazenka setá na „zelené hnojení“.
- Probíhá kontrola oplocenek výsadeb a oplocení mladých listnáčů.
- Myslivci kontrolují technický stav přežívacích obůrek.
- Průběžně asanace stromů napadených kůrovcem.
- Za vlhkého počasí probíhá podzimní výsadba stromků

V druhé polovině října:

- Kvetou ocúny.
- Začíná daňčí říje. Začíná říje jelena siky.
- Přitahují kvíčaly.
- Starší srnci shazují paroží.
- Odlétá špaček.
- Jezevci a plazi upadají do zimního spánku.
- Na polích se dokončuje zimní orba, je prováděna aplikace herbicidů v obilovinách, probíhá sklizeň kukuřice na zrno.

- V lesích probíhá natírání stromků repelenty proti okusu.

LIDOVÉ PRANOSTIKY NA ŘÍJEN z knihy Jaromíra Kovaříka - Zvěř, lov a myslivost v české lidové slovesné kultuře:

- Jakým počasím jelení říje začíná, takovým i končí.*
Pozdní říje, dlouhá zima; krátká říje zimu pije.
Hlučná říje, tuhá zima. Když jelení silně troubí, bude špatné počasí.
15.10. Sv. Terezie - konec je jelení říje
23.10. Na Jana Kapistrána za oráčem běhá vrána.
28.10. Šimona a Judy vyžena ptáčníka z budy.
Čím déle vlaštovky u nás v říjnu prolétávají, tím déle pěkné dny potrvají.
Divoké husy na odletu - konec i babimu létu. Divoké husy odnášejí svačinu (Neapolich se nesvačí) a přinášejí zimu. Když prýč letí divoké husy a kachny, zase zima se okusí. Dokud čejka neodletí, těš se z pěkného podletí.
Teplý říjen - studený listopad. Teplý říjen - studený únor.
Bouřka v říjnu, třebas malá, sotva na to zima stálá.
Co v říjnu zimy přibude, v lednu jí opět ubude. V říjnu mráz a větry - leden, únor teplý.
Když dlouho listí nespadne, tuhá zima se přikrade.
V říjnu hodně žaludů a bukvic oznamuje zimy víc.

Další informace

ohledně myslivosti lze získat:
 Ing. Jiří Šilha
 pověřený pracovník pro styk s médii
 Českomoravská myslivecká jednota
 Jungmannova 25, 115 25 Praha 1
 mobil: 604 953 043
 e-mail: jiri.silha@centrum.cz
 www.cmmj.cz

NÁŠ EKONOMICKÉJ ŘEDITEL DĚLÁ DOMA.

Pavel Kubiček

